

STAR EDUCATION
THI THỬ TUYỂN SINH 10
PHỔ THÔNG NĂNG KHIẾU

Môn thi: NGŨ VĂN (chuyên)

Ngày thi: 15/03/2026

Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian phát đề

ĐỀ CHÍNH THỨC

“Mỗi phút giây tìm kiếm là một khoảnh khắc gặp gỡ Thượng Đế”, cậu nói với trái tim mình. “Khi ta thành tâm đi tìm kho tàng thì mỗi một ngày đều chan hòa niềm vui, vì mỗi một giờ qua đi đều sẽ đem ta gần lại kho tàng hơn. Khi thành tâm đi tìm kho tàng, ta phát hiện trên đường nhiều điều mà ta sẽ không bao giờ thấy được nếu ta không đủ can đảm thử làm những việc xem ra một kẻ chần chừ không thể làm nổi”.

Thế là trái tim cậu thanh thản được suốt buổi xế trưa. Đêm ấy cậu ngủ ngon giấc và khi thức dậy trái tim kể cho cậu về tâm linh vũ trụ, rằng kẻ nào hạnh phúc cũng đều có Thượng Đế trong lòng và có thể tìm thấy hạnh phúc trong từng hạt cát sa mạc như nhà luyện kim đan đã nói, vì hạt cát là một khoảnh khắc của sự sáng chế mà vũ trụ cần hàng triệu năm để tạo ra nó.

“Ai ai trên trái đất cũng đều có một kho báu chờ đợi mình”, trái tim nói. “Chúng tôi, trái tim loài người, ít khi nói về những kho báu này vì người ta không còn muốn đi tìm chúng nữa. Chúng tôi chỉ nói về chúng tôi với trẻ con thôi. Rồi chúng tôi để cuộc đời đi theo số mệnh”. Song tiếc thay rất ít người đi theo con đường tiền định, con đường dẫn đến vận mệnh của họ, dẫn đến hạnh phúc. Phần lớn người ta nhìn thế giới như một nơi đầy đe dọa, chính vì thế mà thế giới trở thành nơi đe dọa thật. “Bởi thế mà chúng tôi, trái tim người, càng ngày càng nói khế hơn. Chúng tôi không im hẳn nhưng mong rằng người ta không nghe thấy, vì chúng tôi không muốn người ta phải đau khổ do không nghe lời trái tim mình”.

“Tại sao trái tim người không giục giã họ theo đuổi ước mơ?” Cậu hỏi nhà luyện kim đan.

“Vì như thế thì trái tim sẽ đau khổ vô cùng mà chúng lại không muốn đau khổ”.

Từ đó cậu hiểu trái tim mình. Cậu yêu cầu nó đừng bao giờ ngừng trò chuyện với mình và khi nào cậu đi chệch khỏi ước mơ thì nó phải co thắt lại để cảnh báo cậu. Cậu thề sẽ nghe theo mỗi khi được cảnh báo. Đêm hôm ấy cậu kể hết những điều này cho người luyện kim đan nghe. Ông hiểu trái tim cậu đã hướng về tâm linh vũ trụ.

“Cháu phải làm gì bây giờ?” Cậu hỏi

“Đi tiếp về hướng Kim Tự Tháp”, ông đáp. “Và tiếp tục lưu ý đến các dấu hiệu. Tim cậu đã sẵn sàng chỉ cho cậu chỗ chôn kho báu rồi đấy”

“Có phải đó là điều cháu cần biết nữa không?”

“Không”, ông đáp. “Điều cậu cần biết nữa là như thế này: trước khi cậu đạt được ước mơ thì tâm linh vũ trụ sẽ thử thách mọi điều cậu học được trên đường đi. Tâm linh vũ trụ làm

thể không phải vì ác ý mà vì muốn khi đạt được ước mơ chúng ta đồng thời cũng nắm vững những bài học đã lĩnh hội khi đi theo ước mơ. Đó chính là thời điểm mà đa số bỏ cuộc, nói theo ngôn ngữ sa mạc là “chết khát vào đúng cây chà là xuất hiện ở chân trời”. Mọi cuộc tìm tòi đều khởi đầu như câu “thánh nhân đãi kẻ khù khờ” và kết thúc với sự thử thách gay go kẻ chiến thắng”.

Cậu nhớ đến một câu châm ngôn của đất nước mình, nói rằng giờ tối nhất trong đêm lại chính là ngay trước lúc rạng đông.

(Paulo Coelho, Lê Chu Cầu dịch, *Nhà giả kim* – trích, NXB Hội Nhà Văn, HN, 2026)

Câu 1: (4 điểm)

Đoạn trích đặt ra vấn đề về “con đường tiền định” và “vận mệnh”. Anh/chị hãy bàn luận mối quan hệ giữa số phận và sự lựa chọn cá nhân: con người là sản phẩm của hoàn cảnh hay là chủ thể kiến tạo tương lai của chính mình?

Câu 2: (6 điểm)

Tác phẩm cho thấy mỗi người đọc có thể hiểu “kho báu” theo một cách khác nhau. Từ đó, anh/chị hãy bàn về ý nghĩa tác phẩm được hình thành trong mối quan hệ giữa văn bản và chủ thể tiếp nhận.

HẾT

*Thí sinh không được kí hiệu riêng và sử dụng tài liệu trong quá trình làm bài.
Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.*

(Đề thi gồm 02 trang)

STAR EDUCATION
THI THỬ TUYỂN SINH 10
PHỔ THÔNG NĂNG KHIẾU

Môn thi: NGŨ VĂN (chuyên)
Ngày thi: 15/03/2026
Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian phát đề

HƯỚNG DẪN CHUNG

Đề bài gồm 02 câu, dựa trên việc đọc hiểu ngữ liệu đề bài cung cấp, thí sinh cần đáp ứng các yêu cầu cơ bản của mỗi câu như sau:

- + Câu 1 nhằm kiểm tra những hiểu biết và kĩ năng làm bài nghị luận xã hội
- + Câu 2 nhằm kiểm tra kiến thức văn học và kĩ năng làm bài nghị luận văn học

Câu 1: (4.0 điểm)

Yêu cầu chung (1.0 điểm)

- Đảm bảo yêu cầu cơ bản về cấu trúc bài nghị luận.
- Đảm bảo chuẩn chính tả và ngữ pháp tiếng Việt. Có cách hành văn mạch lạc, thuyết phục.

Giải thích nhận định (1.0 điểm)

- Thí sinh cần xác định vấn đề đề bài đặt ra dựa trên nội dung ngữ liệu đề bài cung cấp.
- “Con đường tiền định”: là con đường gắn với ước mơ, năng lực, khát vọng sâu thẳm của mỗi người; còn “vận mệnh” là kết quả cuối cùng của hành trình sống. Đoạn trích đặt ra vấn đề: con người bị chi phối hoàn toàn bởi hoàn cảnh, số phận hay có thể chủ động kiến tạo tương lai => Ta là sản phẩm thụ động của hoàn cảnh hay là chủ thể tự do lựa chọn, dám chịu trách nhiệm và làm nên đời mình.

Bàn luận và chứng minh nhận định (1.5 điểm)

Thí sinh có thể đồng tình/ không đồng tình/ đồng tình một phần với câu nói trên và đưa ra kiến giải riêng của mình, miễn là cách lập luận và nêu dẫn chứng thuyết phục. Có thể tham khảo một số gợi ý:

- *Con người chịu tác động của hoàn cảnh:* Hoàn cảnh gồm điều kiện gia đình, kinh tế, xã hội, giáo dục, thời đại... tạo nên điểm xuất phát không giống nhau giữa các cá nhân. Có người sinh ra trong thuận lợi, được tiếp cận tri thức và cơ hội; có người lớn lên trong nghèo khó, thiếu thốn. Những yếu tố ấy ảnh hưởng mạnh đến lựa chọn nghề nghiệp, khả năng phát triển và thậm chí cả niềm tin vào bản thân. Trong nhiều trường hợp, hoàn cảnh khắc nghiệt có thể giới hạn ước mơ, khiến con người e dè trước cơ hội.

- *Tuy nhiên, hoàn cảnh không quyết định tất cả:* Nếu hoàn cảnh là yếu tố quyết định tuyệt đối, sẽ không có những câu chuyện vượt khó truyền cảm hứng. Thực tế chứng minh: cùng một nghịch cảnh nhưng kết quả khác nhau tùy vào thái độ và lựa chọn cá nhân. Ý chí, nghị lực và khát vọng giúp con người chuyển hóa nghịch cảnh thành động lực. Lựa chọn dẫn thân, học hỏi và kiên trì theo đuổi mục tiêu chính là cách con người “viết lại” số phận mình.

- *Sự tương tác giữa số phận và lựa chọn*: Số phận có thể tạo ra xuất phát điểm, nhưng lựa chọn quyết định hướng đi. Con người không thể thay đổi quá khứ hay hoàn cảnh ban đầu, nhưng có thể thay đổi cách phản ứng trước nó. Chính sự lựa chọn liên tục trong từng thời điểm – dám thử thách, dám chịu trách nhiệm – sẽ hình thành tương lai. Vì vậy, con người vừa là sản phẩm của hoàn cảnh, vừa là chủ thể kiến tạo đời mình.

=> Vì vậy, con người vừa chịu ảnh hưởng của hoàn cảnh, vừa là chủ thể kiến tạo tương lai. Hoàn cảnh tạo điểm xuất phát, nhưng lựa chọn quyết định đích đến.

Mở rộng, phản đề (0.5 điểm)

- Nếu tin hoàn toàn vào số phận, con người sẽ rơi vào tâm lý buông xuôi, đổ lỗi, thiếu trách nhiệm với bản thân. Ngược lại, nếu phủ nhận hoàn cảnh, cho rằng chỉ cần cố gắng là đủ, ta sẽ thiếu sự cảm thông và nhìn nhận phiến diện.

- Bài học rút ra: nhận diện đúng hoàn cảnh nhưng không để nó trói buộc; chủ động lựa chọn, kiên trì theo đuổi ước mơ, sẵn sàng đối diện thử thách trước khi chạm tới thành công.

Câu 2: (6.0 điểm)

Yêu cầu chung (1.0 điểm)

- Đảm bảo yêu cầu cơ bản về cấu trúc bài nghị luận văn học.
- Đảm bảo chuẩn chính tả và ngữ pháp tiếng Việt. Có cách hành văn mạch lạc, thuyết phục.
- Khuyến khích những bài làm có luận điểm mới, lối hành văn tinh tế, sắc sảo, có sự lựa chọn và phân tích dẫn chứng phù hợp với vấn đề đang giải quyết.

Giải thích nhận định (1.0 điểm)

- Trong tác phẩm, “kho báu” có thể được hiểu theo nhiều tầng nghĩa: của cải vật chất, khát vọng sống, hành trình trưởng thành, sự thức tỉnh tâm linh. Việc mỗi người đọc có cách hiểu khác nhau cho thấy tác phẩm văn học mang tính đa nghĩa.

- Ý nghĩa không tồn tại như một “chân lý cố định” trong văn bản, mà được hình thành khi người đọc tiếp xúc, suy ngẫm và liên hệ với trải nghiệm cá nhân. Đây chính là quá trình đồng sáng tạo giữa tác giả và người đọc.

Bàn luận và chứng minh (3.0 điểm)

- *Văn bản nghệ thuật mang tính mở và đa nghĩa*: Tác giả xây dựng hình tượng biểu tượng (như “kho báu”, “sa mạc”, “Kim Tự Tháp”) giàu sức gợi, không đóng khung một cách hiểu duy nhất. Ngôn ngữ văn chương hàm súc, giàu tính biểu tượng cho phép nhiều tầng liên tưởng. Nhờ vậy, mỗi lần đọc lại có thể phát hiện ý nghĩa mới. Chính tính đa nghĩa này làm nên sức sống lâu bền của tác phẩm.

- *Vai trò chủ động của độc giả*: Độc giả không tiếp nhận thụ động mà tham gia vào quá trình kiến tạo ý nghĩa. Trải nghiệm sống, vốn văn hóa, tâm trạng, độ tuổi... ảnh hưởng đến cách hiểu. Như vậy, tác phẩm trở thành tấm gương phản chiếu tâm hồn độc giả ở từng thời điểm.

- *Chức năng của văn học qua quá trình tiếp nhận:* Văn học giúp con người nhận thức đời sống, khám phá bản thân và nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ. Những cách hiểu khác nhau không phủ nhận nhau mà bổ sung, làm phong phú giá trị tác phẩm.

- *Ý nghĩa hình thành trong sự tương tác:* Tác phẩm không chỉ là văn bản chữ viết mà là không gian đối thoại. Tác giả gửi gắm thông điệp; độc giả giải mã, phản hồi và sáng tạo thêm tầng nghĩa. Chính quá trình tương tác này làm nên sức sống của văn học qua thời gian.

- Thí sinh cần sử dụng một/ một số tác phẩm và làm rõ được những chức năng của văn học trong một/ một số tác phẩm ấy.

Mở rộng, phản đề (1.0 điểm)

- Không phải mọi cách hiểu đều đúng; việc tiếp nhận phải dựa trên căn cứ văn bản, tránh suy diễn tùy tiện. Trình độ văn hóa và khả năng cảm thụ quyết định chiều sâu tiếp nhận. Trong thời đại thông tin nhanh, đọc hời hợt sẽ làm nghèo ý nghĩa tác phẩm. Vì vậy, người đọc cần rèn luyện năng lực đọc hiểu, tư duy phản biện để thực sự tìm thấy “kho báu” tinh thần của mình trong hành trình văn chương.

